

..... [p1]

Val-St Lambert

Allerbeste Heer en Vriend,

ik heb dezen morgen uwen brief en uwe zende ontvangen. 't Daghet bedankt u over den boek, en ik heb mij met den arbeid belast van hem drie keeren te lezen. . . . 't Daghet. . . ? zult ge zeggen: ja! want zijn wij voor onze . . . flaminganterij tusschen de Walen gestoken, we hebben dan toch ook 't genoeg van allen tusschen de Walen, (ofte bijkans allen) te zitten, en ik heb vandaag, na twee Kristeleeren gedaan te hebben, speeldag gegeven voor mijne drie anderen, om eens met Ans (A. Cuppens)¹ en met St Servaas² (R.v.d.Putte) te gaan kallen.³

Wij dronken een glas

op den 4^{den} jaarg. van 't Daghet,⁴

Wij [plasten] een plas,

maar we lieten de zaak toch niet heel wi ze was.

1° Wij hebben ons allen altijd deftig tegenover Bisdom enz. gedragen,

..... [p2]

niemand van de grootte mannen heeft ons iets te verwijten, en daarom staan we vrunk en vrij tegenover de Salesius-bode.⁵ Nen zekeren schijn, waar gijliës in [West] Vlaanderen met te doen gehad hebt, hebben we niet te vreezen: Noch Mgr. Rutten, die te verstandig is, noch Mgr. de Bisschop zelf, die ons met een vriendelik händjen

.....

1 August Cuppens diende van 1886 tot 1888 als onderpastoor van Ans.

2 Op 3 juni 1887 werd Van De Putte benoemd tot onderpastoor van de Sint-Servaaskerk in Luik.

3 Praten.

4 Verscheen op 1 februari 1888.

5 De *Salesius-bode* had eerder, in 1887, aanklachten gepubliceerd tegen 't *Daghet in den Oosten* waarin vooral het streven naar het gebruik van de volkstaal in plaats van het letterkundig Nederlands werd afgekeurd. (Zie ook vorige brief van J. Lenaerts aan G. Gezelle). De artikels waren van de hand van Timmermans. O.m. Onze Taal. In: De Salesius-Bode: 8 (15 oktober 1887) 42, p. 669-670. Polydor Daniëls vat de inhoud van dit artikel samen in zijn [brief van 01/11/1887 aan G. Gezelle](#) o.m.: "Wij kunnen - men vergeve ons onze eenvoudigheid! - wij kunnen maar volstrekt niet begrijpen wat voordeel de Vlaamsche beweging kan trekken uit het

ontvangt, omdat hij weet (Ans⁶ en Val St Lambert⁷ Petit Rechain⁸ en Verviers⁹) welke plaatsen wij met liefde en ijver bedienen - wi¹⁰ goede priesters, zelfs na verneukerijen van dezen en genen, 't behooren te doen, - zullen ons verdenken, noch zelfs van nen schijn van tegenstrijpelen gebruik maken. . . . en A. Cuppens, die ik de zaak (van antwoorden) overgelaten heb, was van zin den H. Timmermans,¹¹ die waarlik in geenerlei zaken, die 't Daghet aangaan, te huis is, eens duchtig over zijnen rikus te varen.¹² Wij hebben het, staat het u of iemand onzer mannen

..... [p3]

niet tegen zelfs gedacht ons antwoord te onderteekenen; als vrije en deftige Limburgers?

Gij weet zeker wel, in 't doorgaan gezeid, dat de tweede Groot-vicaris Mgr. Boogaerts ons ondersteunt en “die oude schoolmeester” is waar gij in den 1sten N^o (over Sprokkelmaand) aan geantwoord hebt.¹³ Dat blijft gezwezen. -----

.....

gewoel en gewar der voorstanders van de zoogezegde volkstaal, die graag onze taal tot de taal van de 13e of 14e eeuw zouden willen terug brengen, of in elk kanton, misschien wel in elke gemeente, een dialect invoeren? Dit moge eene heropbouwning van Babel's toren zijn; iets anders ontwaren wij niet in dat taalbederf, al geeft men voor een gloriezon aan de oosterkim te doen verrijzen. (Dees leste is onderstreept in den Bode) “De redactie van 't Daghet in den Oosten wilde een tegenaanval publiceren. In zijn [antwoordbrief aan Polydor Daniëls](#) adviseert Gezelle om niet op de aanval te antwoorden en gewoon voort te doen, want met de volkstaal gaat het goed. Er volgt nog een aanval op 10 december 1887: [Marie Hubert Timmermans], Dialect en volkstaal, In: De Salesius-Bode: 8 (10 december 1887) 50, p. 795-796. Het is een spottend en polemisch artikel gericht tegen 't Daghet in den Oosten.

Een late reactie op de aanvallen van Timmermans volgt dan toch in: Vrijheid-Blijheid. In: 't Daghet in den Oosten: 8 (1892) 3-4, p. 24-30.

6 August Cuppens.

7 Leonard Willem Jakob Lenaerts.

8 Willem Onclin, werd in 1885 onderpastoor in Petit Rechain. Dit tot 6 januari 1888, dan werd hij benoemd tot onderpastoor in Peer.

9 In 1887 was Arthur Lewylle onderpastoor in Verviers, en dat tot juli 1888 toen hij onderpastoor van Saint-Gilles in Luik werd. Hij werd onderpastoor in Verviers begin 1885.

10 Als.

11 Gaat over dit artikel: [Marie Hubert Louis Innocent Timmermans], Onze Taal. In: De Salesius-Bode: 8 (15 oktober 1887) 42, p. 669-670.

12 Een late reactie op de aanvallen van Timmermans volgt in 't Daghet in den Oosten: Vrijheid-Blijheid. In: 't Daghet in den Oosten: 8 (1892) 3-4, p. 24-30.

13 Die Oude Schoolmeester (Constantinus Josephus Bogaerts), Uit boeken, brieven en bladeren. In: 't Daghet in den Oosten: 1 (1885) 4, p. 25-28.

Over den kabouter; tijdschrift, enz. Ik heb met den hoofdsteller (of eenigste opsteller?!) H^r. Lod. Plessers, tot hier toe Student in de Rechten,¹⁴ (1) met een jaar of zoo wat advocaat,) over zes jaren als vriend en makker omgegaan. Sedert dien heb ik niets meer over hem vernomen, 't en zij dat hij "schrijver van met Tijd en Vlijt" is.¹⁵ Verleden jaar nogtans heb ik van hem een brief ontvangen, met zijne beeltenis, waarin hij mij bedankte van hem "flamingant" gemaakt te hebben van franskillon¹⁶ dat hij waarlik vroeger was (?!)

(1) Paus-collegie, Leuven.

..... [p4]

Hij aanziet het Daghet als eenen "oudheidskundigen boek[er]", die voor de [vlaamsche] beweging weinig méér uitricht als b.v. eene geschiedenis van dit of dat dorp. Hij wilt het "heilig vuur", onder de [limburgsche] jonkheid brengen of onderhouden.

Omdat hij ons, als priesters, en als echte dietschers bemint en eerbiedigt zal hij "hem weinig of niet met het Daghet" bemoeien in zijn tijdschrift. - Hij moet min of meer voor de volkstaal zijn, maar zal daar niet over twisten, denk ik.¹⁷ Hij is van zin de Vl. Vlagge na te volgen, ja! zooveel mogelijk te vechten en te taggen.¹⁸ -----

De mannen van 't Daghet hebben 1° 't eerste in geschreven op zijn blad, 2° A. Cuppens en ik, zijn zijne oude vrienden - en daarom zullen wij bij hem nog al wat te zeggen hebben (?) - Gij zelf zult hem min of meer kunnen beteugelen op deze voorwaarde: (a) dat ge zijn braaf [vlaamsch] (misschien te vurig hert) niet misprijst; maar prijst; (b) dat ge hem geene lessen vóór spelt: maar als een medemakker behandelt en hem

..... [p5]

uwen goeden raad, als een makker in den [vlaamsche] strijd, mededeelt.

.....

14 Lodewijk Plessers studeerde rechten in Leuven vanaf 1884. Deze studies onderbrak hij tijdelijk van 1889 tot 1891, maar zijn tweede poging tot afstuderen was tevens zonder succes.

15 Lodewijk Plessers was secretaris en auteur bij *Met Tijd en Vlijt* van 1886 tot 1888.

16 Een Vlaming die het Frans als hoofdtal gebruikt of beschouwt.

17 Plessers, zowel in de *Kabouter* als in de pamfletten die hij schreef voor *Met Tijd en Vlijt*, was een groot voorstander van het gebruik van de volkstaal en de vernederlandsing van het onderwijs. De leuze van de *Kabouter* was dan ook toepasselijk: "In Vlaanderen Vlaams".

18 "Kijven, krakeelen, kibbelen, ruziemaken": L.L. De Bo, *Westvlaamsch Idioticon*. Brugge: Boek- & Steendrukkerij Edw. Gailliard & Comp., 1873.

Dat lijken onder medemakker en makker hebt ge begrepen. - Wat ik u zeg hebt ge reeds te werken gesteld met ons, (daar was het zoo erg niet vandoen,) maar denk na. a.u.b. dat de H^r Plessers, geen priester of Seminarist en is, - dat hij veel geteld is, en dat weet hij zeker, bij zijn Leuvensche “cameraden”

Ik hoop van U, dat ge hem op de een of andere wijze zult helpen (ik meen te weten, of heb ik het mis? dat uwe werken, waar door hij u kent, niet heel en al gewaardeerd naar waarde geschat zijn) maar op zes jaren kan hij heel wat veranderd zijn, wi ik, die u met heel uwe volkstaal aldoen verachtte en bespote (dat heeft mij op den rechten en echten weg gebracht en hem misschien ook). O! wat eene nette parenthesis! Gij

..... [p6]

zult hem als een vriend (wat ben ik een lomperik als ik het nog eens zeg, want ge weet wat ik mein) doen begrijpen, dat hij . . . met vuur mag en moet vooruit gaan, maar dat stil werken en zacht laten gevoelen somtijden beter middelen (kunnen) zijn als aanvallen en kijden en razen.

A. Cuppens heeft mij vandaag nog gezegd, dat hij niet verwonderd zoude zijn, begon de Kabouter in dezen trant:

“A. Cuppens en Coob Lenaerts; zitten als capelaans daer en daer! Waarom?” enz.¹⁹

Dat denk ik niet - ten minste voor de eerste keeren - en tusschen dit en dien datum raken wij (en gij?) in onderhandeling met L. Pl.

..... [p7]

Voor 't Daghet zien we met recht uit naar B.B.²⁰ d.i. Balthasar Broers die ongelukkiglijk ziek ligt sedert twee jaren, maar dien wij (Cup. en ik) toekomende dinsdag zullen bezoeken,

naar “Nonk” dit is Willem Onclin,²¹ die verre af (Petit Rechain) en onder onze handen uit zit te koekeloeren met . . . A. Lewylle (Vlamertinghe) dien we niet aan 't werk krijgen en kunnen,

.....

19 Veel Vlaamsgezinde priesters uit Limburg werden in Wallonië tewerkgesteld.

20 In het januarinummer van 1887 verscheen dit artikel: B.B. Van de wilde jacht. In: 't Daghet in den Oosten: 2 (1887) 24, p. 191. Het gaat over een heksenjacht.

21 Onclin schreef o.m. deze bijdragen: Limburgsche dichtveerdigheid. De zegge van Korenbloms man. In: 't Daghet in den Oosten: 2 (1887), 24, p. 188-189 en

naar eenen Student van 't Groot Seminarie “Winters” die over “‘t Kruis”²² geschreven heeft, wat zal uit komen; en W. Coopmans,²³ die met mij in 't Seminarie, al was en drie of vier jaren verschil, meedeed in 't opzoeken en nagaan der [*limburgsche*] [*woorden wendingen*] en zegwijzen.

Ik zou ze, tegen E.H. P. Daniëls in, (en spraken wij er eens over, hij zou mij misschien gelijk geven) als mede-

..... [p8]

hoofdopstellers²⁴ van 't Daghet willen aanschouwen, en ze laten werken zooveel of zoo weinig als ze kunnen.

't Daghet houdt goed stand: 1) inschrijvers genoeg (360 of zoo wat) 2) opstellen genoeg; we zijn van zin de mededeelingen uit Antwerpen, Lier, Turnhout, enz. dus: uit vreemde gouwen, ook over te drukken “ze vergelijkende met de [*Limburgsche*] Dichtveerdigheid”²⁵ (want het is meestendeels dichtveerdigheid) 3) Als 't lukt zullen we met het begin van den 4^{den} [*jaargang*] nen anderen Drukker nemen,²⁶ J. Leenen te St Truiden, die ons 't ding drukt (a) op tijd, (b) met bijvoegsels, voor 100 frs. minder als Ceysens in 't jaar (N.B. zijne drukkerij hiet St Lutgardis drukkerij)

Nu, gegroet uit den grond van 't hert en verschooning (?) gevraagd over mijn gekribbel — ik heb nog nooit eenen deftigen brief kunnen schrijven en ik zeg: mea culpa, mea maxima culpa.²⁷

LWJLenaerts.

.....

'Limburgsche dichtveerdigheid. De zeg van Breek-ijzer-en staal en van Gouwer-als-de wind. In: 't Daghet in den Oosten: 3 (1887) 2-3, p. 9-15.

22 J.M. Winters, Zeden, Zeggen en Gebruiken – Het Kruis. In: 't Daghet in den Oosten: 4 (1888), p. 91-94.

23 Er werden in 't *Daghet in den Oosten* geen ondertekende bijdragen van Coopmans teruggevonden. Dit betekent evenwel niet dat hij niet aan het tijdschrift heeft meegewerkt, aangezien de meeste bijdragen ongesigneerd verschenen.

24 De vier hoofdopstellers van 't *Daghet in den Oosten* waren Jakob Lenaerts, August Cuppens, Jan Mathijs Winters en Polydor Daniëls.

25 Rubriek in 't *Daghet in den Oosten* waarin allerlei voordien mondeling overgeleverde verhalen, sagen, gedichten, raadsels, liederen, etc. opgetekend werden.

26 De drukker blijft Ceysens.

27 Vertaling (Latijn): Door mijn schuld, door mijn grote schuld. Komt uit de katholieke schuldbelijdenis (Confiteor). Hier een versterking van zijn verontschuldiging voor 'zijn gekribbel'.

Briefbeschrijving

Verzender	Lenaerts, Leonard Willem Jakob
Ontvanger	[Gezelle, Guido]
Verzendingsdatum	xx/[11-12?/1887]
Verzendingsplaats	Val-Saint-Lambert
Annotatie	Jaartal 1889 van notitie is fout; jaartal en maand gereconstrueerd op basis van de brieftekst: voor het verschijnen van de 4e jrg. van 't Daghet 01/02/1888; reactie op artikel van Timmermans (Onze Taal. In: De Salesius-Bode: 8 (1887) 42, p. 9-10.); adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.
Annotatie	Jaartal 1889 van notitie is fout; jaartal en maand gereconstrueerd op basis van de brieftekst: voor het verschijnen van de 4e jrg. van 't Daghet 01/02/1888; reactie op artikel van Timmermans (Onze Taal. In: De Salesius-Bode: 8 (1887) 42, p. 9-10.); adressaat gereconstrueerd op basis van toegevoegde notitie.

Documentbeschrijving

Fysieke bijzonderheden

Drager	2 dubbele vellen, 178 mm x 113 mm papier, wit papiersoort: 8 zijden beschreven; zijde 3 in twee richtingen beschreven, inkt
Staat	volledig
Vormelijke bijzonderheden	watermerk: de figuur Britannia met helm, drietand en schild Britannia Note
Toevoegingen	op zijde 1 links in de bovenrand: Aan G. Gezelle; idem rechts: [1889?] (inkt, beide hand P.A.); idem rechts: 1889? (potlood)

Bewaargegevens

Land	België
Plaats	Brugge
Bewaarplaats	Guido Gezellearchief

ID Gezellearchief	6091
Bibliotheekrecord	https://anet.be/desktop/gga/nl/opacgga/nr=tg:gga_6.12371
IIIF-manifest	https://go.wander.be/iiif/bibliotheek-brugge/b42cc1a3effab6be92d9bbff9d01443b09271d65/manifest

Inhoud

Incipit	ik heb dezen
Tekstsoort	brief
Talen	Nederlands

Gevolgte codeerpraktijk

De tekst werd diplomatisch getranscribeerd, en aangevuld met een editoriale laag.

De oorspronkelijke tekst werd ongewijzigd getranscribeerd; alleen typografische regeleindes en afbrekingstekens, en niet-betekenisvolle witruimte werden genormaliseerd.

Auteursingrepen in de tekst (toevoegingen, schrappingen), en latere redactie-ingrepen (schrappingen, toevoegingen, taalkundige notities) door de lezer werden overgenomen en expliciet gemarkeerd.

Voor een aantal tekstfenomenen werden naast de oorspronkelijke vorm ook editeursingrepen opgenomen in de transcriptie: oplossingen voor niet-gangbare afkortingen en correcties voor manifeste fouten. Daarnaast bevat de transcriptie editeursingrepen ter verbetering van de leesbaarheid (toevoegingen, reconstructies) of ter motivering van transcriptie-beslissingen (aanduiding van onzekere lezingen, weglating van onleesbare tekst). Alle editeursingrepen worden expliciet gemarkeerd.

Colofon

Titel	xx/[11-12?/1887], Val-Saint-Lambert, Leonard Willem Jakob Lenaerts aan [Guido Gezelle]
Editeur	Michael Gijbels; Marc Carlier (research); Universiteit Antwerpen
Wetenschappelijke leiding	Els Depuydt
Partners	Openbare Bibliotheek Brugge (Guido Gezellearchief); Centrum voor Teksteditie en Bronnenstudie (Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letteren); Instituut voor de Studie van de Letterkunde in de Lage Landen (ISLN) (Piet Couttenier, Universiteit Antwerpen); Guido Gezellegenootschap
Uitgever	Guido Gezellearchief, KANTL/CTB

Plaats van uitgave	Brugge, Gent
Publicatiedatum	2026
Beschikbaarheid	Teksten en afbeeldingen beschikbaar onder een Creative Commons Naamsvermelding - Niet Commercieel licentie.
Disclaimer	De editie van de Guido Gezellecorrespondentie is het resultaat van een samenwerkingsproject met vrijwilligers. De databank is in opbouw, aanvullingen en opmerkingen kunnen gemeld worden aan els.depuydt@brugge.be .
Citeren	Een brief kan worden geciteerd als: [Naam van editeur(s)], [brieffschrijver aan briefontvanger, plaats, datum]. In: GezelleBrOn, Wetenschappelijke editie van de correspondentie van Guido Gezelle. [publicatiedatum] Available from World Wide Web: [link]
